ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Філософський факультет

Кафедра історії філософії

“**ЗАТВЕРДЖУЮ**”

Голова Вченої ради факультету _____ Рижак Л.В.

Протокол № 255/7 від 31 серпня 2021 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія Івана Франка
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 03 – гуманітарні науки

для спеціальності 033 – філософія

філософський факультет

Кредитно-модульна система
організації навчального процесу

2021-2022 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “**Філософія Івана Франка”** для студентів-магістрів із галузі знань 03 – гуманітарні науки, за спеціальністю 033 – філософія. 2021 р. – 18 с.

Розробник: **Ковальчук Юлія Василівна,** асистент, кандидат філософських наук
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії філософії

Протокол від. «30» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри філософії

_____ (Дахній А.Й.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«30» серпня 2021 року

Схвалено Вченою радою філософського факультету

Протокол від «31» серпня 2021 року № 255/7

Голова _____ (Рижак Л.В)
(підпис) (прізвище та ініціали)

«31» серпня 2021 року

© Юлія Ковальчук, 2021
© Львівський національний
університет ім. І. Франка, 2021

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Філософія Івана Франка» зорієнтована на поглиблення тих компетентностей і навиків, які студенти бакалаврату (спеціальності 033 – Філософія, галузі знань 03 – Гуманітарні науки) здобувають у процесі опанування дисципліни «Історія української філософії».

Згідно з ОПП «Філософія» другого (магістерського) рівня вищої освіти вивчення дисципліни передбачає набуття таких **загальних компетентностей** як:

ЗК3. Вміння виявляти, формулювати та вирішувати проблеми.

таких **фахових компетентностей** як:

ФК1. Здатність використовувати історико-філософську й соціокультурну спадщину в осмисленні та розв'язанні дослідницьких проблем.

ФК3. Здатність формулювати та аргументувати актуальні філософські ідеї, доказово й обґрунтовано викладати результати дослідження.

ФК6. Здатність здійснювати аналіз, оцінку і прогнозування соціальних, політичних, економічних та культурних процесів із застосуванням фахових знань.

Набуття цих компетентностей уможливлює досягнення таких програмних результатів навчання (згідно з Стандартом вищої освіти й Освітньо-професійною програмою):

РН3. Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем.РН8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямами філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками.

РН11. Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних філософських задач.

РН12. Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2021–2022 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Філософія Івана Франка» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредити ECTS), у т .ч. аудиторних – 32 годин (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота студентів – 58 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3</td><td rowspan="2">03 «Гуманітарні науки»</td><td>обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td rowspan="4">033 «Філософія»</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість академічних годин – 90</td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>16 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента – 3-4</td><td rowspan="5">Другий (магістерський) рівень вищої освіти</td><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>16 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58 год.</td></tr>
<tr><td>Підсумковий контроль: залік</td></tr>
</table>

Метою вивчення дисципліни «Філософія Івана Франка» є дослідження студентами філософських ідей Івана Франка крізь призму його публіцистично-літературної спадщини. Виявлення та вдосконалення навичок критичного аналізу та синтетичного порівняння думок раннього та пізнього періодів у творчості мислителя. Аналіз досліджень інших науковців щодо філософських ідей Івана Франка, та ведення наукових дискусій на досліджувану тематику.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Філософія Івана Франка» базується на знаннях таких дисциплін, як «Історія української філософії», «Історія філософії 19-20 ст.», «Логіка», які вивчалися у попередніх семестрах.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Філософія» відповідно до освітньо-професійної програми	Результати навчання з дисципліни
РН 03	РН 03. Вміти реконструювати історичний поступ світової філософії, еволюцію філософських ідей і проблем.РН8. Розуміти зв'язки філософії з іншими напрямами філософського дискурсу та іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками
РН 11	РН 11. Аналізувати, оцінювати і прогнозувати соціальні, політичні, економічні та культурні процеси із застосуванням фахових знань та спеціалізованих навичок розв'язання складних філософських задач
РН 12	РН 12. Використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Філософія Івана Франка»

Тема 1. Іван Франко: причини та передумови формування світоглядних ідей корифея української культури.

Тема 2. Антропологія як філософська концепція Івана Франка

Тема 3. Соціальні вимоги як атрибути антропологічної сутності людини

Тема 4. Свобода як сутнісний принцип буття людини у філософських поглядах Івана Франка

Тема 5. Вчення Івана Франка про розвиток історії як антропогенетичний процес

Тема. 6. Іван Франко про історичну перспективу формування і розвитку української нації.
Тема 7. Трактування ідеї Бога у творчій спадщині Івана Франка
Тема 8. Феномен любові у творчій спадщині Івана Франка

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістовних тем	Денна форма			
	Всього 90	у тому числі		
		л	п	СРС
Тема 1.	10	2	2	6
Тема 2.	12	2	2	8
Тема 3.	10	2	2	6
Тема 4	12	2	2	8
Тема 5.	12	2	2	8
Тема 6.	10	2	2	6
Тема 7.	12	2	2	8
Тема 8.	12	2	2	8

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Тема 1. Іван Франко: причини та передумови формування світоглядних ідей корифея української культури. Феномени біографічного шляху Івана Франка, що вплинули на становлення його як мислителя. Особливості та відмінності раннього та пізнього періодів творчості українського корифея. Актуальність дослідження філософських поглядів Івана Франка.	2
Тема 2. Антропологія як філософська концепція Івана Франка Основне питання філософії у філософських поглядах Івана Франка. Антропологізм як філософський принцип пояснення суспільного розвитку в творчості українського мислителя. Історичний шлях виникнення філософської антропології та її гносеологічна природа.	2
Тема 3. Соціальні вимоги як атрибути антропологічної сутності людини Місце та роль суб'єктивного чинника в розвитку суспільства. Теорія еволюції та антропологічне пояснення розвитку суспільства. Людина як антропологічний феномен. Іван Франко про історію як науку.	2
Тема 4. Свобода як сутнісний принцип буття людини у філософських поглядах Івана Франка Трактування феномену свободи Іваном Франком. Тема рівності та нерівності і братерства у творах українського мислителя. Проблема справедливості та несправедливості.	2

Тема і зміст лекції	К-ть годин
Тема 5. Вчення Івана Франка про розвиток історії як антропогенетичний процес Антропологічна суть поступу. Розгляд поступу в історичному вимірі та ідея його нездоланності у творчій спадщині Івана Франка. Проблема революції та еволюції у суспільному розвитку.	2
Тема 6. Іван Франко про історичну перспективу формування і розвитку української нації. Франко про українське націотворення. Українська мова як визначальний чинник націотворення. Питання «політичної нації» і націотворення України у творчості Івана Франка. Особливості українського націотворення.	2
Тема 7. Трактування ідеї Бога у творчій спадщині Івана Франка Проблема віри та розуму у творчій спадщині Івана Франка та його ставлення до християнства й християнської церкви. Трактування найвищого «Духа» та шляхи його осягнення. Дослідження старого Завіту Іваном Франком: проблеми та нові відкриття. Вавилонська поема «Інума-Іліш» як джерело для біблійного оповідання про створення світу.	2
Тема 8. Феномен любові у творчій спадщині Івана Франка Екзистенційний досвід феномені любові Івана Франка: біографічний аспект. Інтимна лірика як розгляд феномену любові крізь призму проблеми психологічно-біографічного аналізу. Дослідження любові у творчій спадщині Івана Франка	2

6.2 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	**Тема 1. «Актуальність філософських поглядів Івана Франка на початку XXI століття»** Дискусія та довільне обговорення	2
2	**Тема 2. «Мислі о еволюції в історії людськості»** **Іван Франко** Суть Франкового вчення про процес еволюції. Ідея періодизації людської історії. Джерела суспільного розвитку.	2
3	**Тема 3. «На склоні віку»** **Іван Франко** Визначення поняття рівності та нерівності Іваном Франком. Ідея емансипації робітничого стану. Суть розмежування «рівності перед законом» та «рівності у суспільстві».	2
4	**Тема 4. «Чи має межі свобода?»** (Філософські дебати на основі торів Івана Франка)	2

5	**Тема 5. «Що таке поступ?»** **Іван Франко** Визначення поняття поступу Іваном Франком. Ідея трактування історії як науки. Проблема еволюції та революції. Суть демократизму.	2
6	**Тема 6. «Поза межами можливого»** **Іван Франко** Філософський аналіз роздумів Івана Франка про історичну долю українського народу. Визначення поняття нації Іваном Франком. Обговорення філософських ідей твору.	2
7	**Тема 7. «Ex nihilo» Іван Франко** Трактування міфологічних сутностей божественного. Християнський аспект твору. Співвідношення ідеї «людського духу» та «Найвищого духа».	2
8	**Тема 8. «Метаморфози любові Івана Франка»** (філософський аналіз феномену любові у творчій спадщині Івана Франка на основі самостійно обраного студентом твору із творчої спадщини Івана Франка)	2

6.3 Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
1	Підготовка матеріалу для дискусії «Актуальність філософських поглядів Івана Франка на початку XIX ст.».	6
2	Ознайомлення із монографією Наталії Тихолоз «Петро Франко. Формула долі. (Життєпис на тлі доби)» та перегляд фільму «Інший Франко» (2020)	8
3	Ознайомлення та конспектування ідей колективної монографії «Стереометрія тексту: Студії над поетичними творами Івана Франка».	6
4	Філософський аналіз та трактування метафор у казках Івана Франка. Ознайомлення із статтею Наталії Тихолоз «Казкотворчість Івана Франка (генологічні аспекти)»	8
5	Перегляд циклу лекцій у ютубі Богдана Тихолоза про Івана Франка та перегляд фільму «Іван Франко» (1956)	8
6	Прочитання поеми Івана Франка «Мойсей»	6
7	Прочитання збірки поезій Івана Франка «Зів'яле листя» та конспектування філософських визначень любові.	8

8	Прочитання твору «Перехресні стежки» Івана Франка.	8
Всього годин		**58**

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів з обговоренням філософських ідей творів Івана Франка. Одне із семінарських занять відбувається у формі оксфордських дебатів, що дає змогу студентам проявити своє творче та критичне мислення.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення індивідуальних досягнень та результатів роботи протягом семестру навчання, що набуває форми звіту про виконання індивідуальних завдань. По темі презентації задаються запитання та обговорюються проблематичні ідеї.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Філософія Івана Франка» включає тематичне оцінювання та публічний захист самостійного проекту у вигляді презентації.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, що включають і самостійну роботу студента.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у

формі заліку за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання,) і не передбачає обов'язкового виконання проекту у вигляді презентації.

Результати заліку оприлюднюються в журналі академічної групи до початку екзаменаційної сесії.

9. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	виставляється, якщо: студент у повному обсязі володіє матеріалом навчального курсу; вільно і логічно-аргументовано висвітлює навчальну проблему; бачить місце питання, яке розглядається в контексті історії філософії та загальної структури філософського знання; при відповіді на питання посилається на рекомендовану програмою курсу додаткову літературу; вміє показати методологічне значення філософських теорій, вчень і концепцій для вибору шляхів вирішення конкретних науково-природничих або соціально-політичних проблем.
«Добре»	виставляється, якщо: студент володіє фактичним матеріалом курсу але припускається окремих, несуттєвих помилок; висновки і узагальнення зроблені ним не є вичерпними; відсутні посилання на додаткову літературу; практичне застосування теоретичних знань є нечітким.
«Задовільно»	виставляється, якщо: студент в основному володіє фактичним матеріалом курсу, але в окремих аспектах питань припускається суттєвих помилок; не в змозі самостійно висновувати, узагальнювати, поєднувати теоретичні знання з практикою; виклад матеріалу утруднений, неповною мірою використовується категоріальний апарат навчальної

	дисципліни
«Незадовільно»	виставляється, якщо: студент не володіє матеріалом курсу «Філософія Івана Франка» і не орієнтується в його проблематиці; при спробі викладу матеріалу припускається грубих помилок; не може самостійно зробити висновки та узагальнення; не прослідковує зв'язку аналізованих проблем з практикою.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Максимальна оцінка за курс – **100 б.** – розподіляються наступним чином:

1.Участь в семінарських заняттях (виводиться середнє арифметичне) – **50 б.**

Максимальна оцінка за семінарське заняття – **5 б.:** студент активно брав участь в обговоренні, підготував доповідь на основі опрацьованого першоджерела, володіє поняттєвим філософським апаратом, легко порівнює філософські концепції та здійснює критичний аналіз філософських ідей.

Мінімальна оцінка **– 2 б.**: студент був присутній на занятті та один раз доповнив відповідь іншого студента чи відповів на запитання.

2. Залікова презентація у якій висвітлений один із аспектів філософських ідей Івана Франка (тему магістрант обирає самостійно і узгоджує її із викладачем) **– 30 б.**

3. Есей (філософський аналіз ідей одного із творів Івана Франка, що не розглядається у межах курсу (на вибір магістранта) і виконується у години самостійної роботи – **20 б**.

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

<table>
<tr><td rowspan="2">За 100-бальною шкалою</td><td rowspan="2">За шкалою ECTS</td><td colspan="2">За національною шкалою</td></tr>
<tr><td>іспит</td><td>залік</td></tr>
<tr><td>90–100</td><td>A</td><td>Відмінно</td><td rowspan="5">Зараховано</td></tr>
<tr><td>82–89</td><td>B</td><td rowspan="2">Добре</td></tr>
<tr><td>75–81</td><td>C</td></tr>
<tr><td>64–74</td><td>D</td><td rowspan="2">Задовільно</td></tr>
<tr><td>60–63</td><td>E</td></tr>
<tr><td>35–59</td><td>FX</td><td colspan="2">Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання</td></tr>
<tr><td>1–34</td><td>F</td><td colspan="2">Незадовільно (незараховано) з обов’язковим повторним вивченням</td></tr>
</table>

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Практичні заняття	Самостій-на робота	Залік овий проект	Загаль-ний бал
Максимально можлива кількість балів	50	20	30	100

10.ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Роздатковий матеріал
2. Навчальний посібник
3. Навчально-методичні рекомендації

Технічні засоби:

1. Встановлені програми Zoom, Skype
2. Проектор

11.РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Брагінець А. Філософські і суспільно-політичні погляди Івана Франка. – Львів: Книжково-журнальне видавництво, 1956. – 410 с.
2. Ван, С. "Перехресні стежки" Івана Франка - "Павук" сюй ді-шаня : антропологія любові й ненависті [Текст] / С. Ван // Закарпатські філологічні студії. – Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2018. – № Вип. 1. – С. 46-51.
3. Голод Р. Ідеологеми «націоналізм» та «інтернаціоналізм» у системі онтологічних орієнтирів Івана Франка // Іван Франко: «Я єсть пролог…»: матеріали Міжнародного наукового конгресу до 160-річчя від дня народження Івана Франка. – Львів, 2019. – С. 29 – 41.
4. Голод Р.Б. Націоналізм та інтернаціоналізм у системі історіософських поглядів Івана Франка / Р.Б. Голод // Прикарпатський вісник НТШ. Слово. – 2015. – № 2. – С. 217-231.
5. Павличко Д. Найкраща книжка про Івана Франка / Д. Павличко // Слово Просвіти. – К., 2020. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://slovoprosvity.org/2020/01/29/naykrashcha-knyzhka-pro-ivana-franka/
6. Пашук А. І.Франко про національний ідеал як духовну основу до державної самостійності та національної незалежності українського народу / Андрій Пашук. – Вісник. Соціогуманітарні проблеми людини. Львів, 2005, №1. – С. 25-33.
7. Пашук А. Філософський світогляд Івана Франка / Андрій Пашук. – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2007. – 432 с.
8. Франко І. Зібрання творів: у 50 т. / Іван Франко.— К.: Наук. думка, 1980.

9. Франко І. Зів'яле листя: Лірична драма / Іван Франко. — Львів: Літопис, 2009. – 154 с.
10. Франко І. Мойсей / Іван Франко – Львів, Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 231 с.
11. Франко І. Поза межами можливого. Що таке поступ? Одвертий лист до галицької української молодежі / [упорядк. та передм. Б. Тихолоза]. — Київ: ПрАТ «Українська прес-група», 2012. — 80 с.
12. Франко. Перезавантаження / упоряд. : Б. Тихолоз, А. Беницький. — Дрогобич: Коло, 2013. — 276 с.
13. Франко від А до Я / Тексти: Богдан Тихолоз, Наталя Тихолоз. Графічне опрацювання: Романа Романишин, Андрій Лесів. — Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. — 72 с. ISBN 978-617-679-302-1

Допоміжна

1. Содомора А. Шевченків садок і Франкове поле. — Львів: Апріорі, 2015. — 104 с.
2. Стереометрія тексту: Студії над поетичними творами Івана Франка: [Колективна монографія] / М. М. Барабаш, В. В. Неборак, Б. С. Тихолоз, Н. Б. Тихолоз; Упорядник та наук. ред. Б. С. Тихолоз; НАН України; Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка. — Львів, 2010. — 288 с.
3. Сяюй В. Дві Ольги – «дві любові» Івана Франка: до проблеми психобіографічного методу аналізу / Ван Сяоюй // Слово і Час. — 2017. — № 11. — С. 78-88.
4. Тихолоз Б. Психодрама Івана Франка в дзеркалі рефлексійної поезії: Студії / Богдан Тихолоз; Художник В. Мельник. — Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. — 180 с.
5. Тихолоз Н. Петро Франко. Формула долі. (Життєпис на тлі доби) : Монографія / Наталя Тихолоз. Львів : [Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка]. 2021. - 288 с.

Тихолоз Н. Казкотворчість Івана Франка (генологічні аспекти) / Відп. ред. Є. К. Нахлік. — Львів: [Львівське відділення Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України], 2005. — 316 с. — (Франкознавча серія. Вип. 6). ISBN 966-02-3395-7